

УДК 349.6

О.А. Трегуб,

кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник
Інституту економіко-правових досліджень НАН України

АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВІДХОДИ ДО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ НОВОЇ ЯКОСТІ ЖИТТЯ

Анотація. Статтю присвячено аналізу окремих недоліків адаптації законодавства про відходи до права ЄС в умовах становлення нової якості життя та обґрунтуванню можливих шляхів усунення цих недоліків. Показано, що суворе дотримання ієрархії дій з відходами іноді може бути фактором зниження якості життя. З огляду на це, наближення національного законодавства до вказаної ієрархії пропонується здійснювати на основі гнучкого підходу. Окрему увагу приділено проблемі статичності адаптації законодавства про відходи до права ЄС. Обґрунтовано пропозиції щодо відображення у законодавстві України загальних мінімальних вимог до схем розширеної відповідальності виробника, закріплених у Директиві 2008/98/ЄС про відходи у 2018 р.

Ключові слова: відходи, адаптація законодавства про відходи, якість життя, проект закону, ієрархія дій з відходами, розширена відповідальність виробника, загальні мінімальні вимоги.

Постановка проблеми. Якість життя — це багатогранна категорія, що використовується у різних галузях знань і сферах людської діяльності. У суб'єктивному вимірі якість життя розкривається через сприйняття індивідом власної позиції в житті [1, с. 7], свого фізичного, психологічного, соціального, емоційного та матеріального благополуччя [2, с. 239]. Об'єктивний вимір стосується якості соціальних і фізичних умов навколишнього середовища, де реалізуються людські потреби [3, с. 9]. Звідси — становлення нової якості життя як важливий критерій та мета людського розвитку передбачає і покращення індивідуального самопочуття, самооцінки, і підвищення рівня об'єктивних

умов життєдіяльності певних соціальних груп та суспільства в цілому.

Якість життя в одиничному, груповому та національному масштабах великою мірою зумовлена станом законодавства як центральної ланки в системі нормативного соціального регулювання. На сучасному етапі, пов'язаному із формуванням і перетворенням інститутів громадянського суспільства, базовою вимогою до законодавства стає його послідовний гуманістичний прогрес та людиноцентрична орієнтація. Передумови для цього закладені Конституцією України, яка приймалася, виходячи з преамбули, заради забезпечення прав і свобод людини та *гідних умов її життя* [4].

У цьому аспекті окремої уваги заслуговує законодавство про відходи, покликане забезпечувати високу якість життя населення шляхом регулювання відносин у сфері поводження з відходами на засадах сталого розвитку. Однак актуальні тенденції у цій сфері, зокрема розміщення відходів без урахування можливих небезпечних наслідків, здійснення неналежним чином їх утилізації та видалення, неефективність упроваджених економічних інструментів та ін. [5], свідчать про невиконання відповідним законодавством відведеної йому ролі.

Однією з причин цього є недоліки, що лежать у площині правотворчої діяльності. З одного боку, законодавство про відходи зберігає низку застарілих підходів та внутрішніх дефектів, що утримують якісні показники поводження з відходами (які, своєю чергою, трансформуються у якісні показники життя) на стабільно низькому рівні. З іншого, йому бракує повноти, інтенсивності впливу на підпорядковану сферу, а також прогресивних засобів, адекватних соціально-економічній ситуації та екологічній обстановці в країні.

Усуненню недоліків вітчизняного законодавства про відходи може сприяти його послідовна, планомірна й науково обґрунтована адаптація до права Європейського Союзу (далі — ЄС), яка на етапі відносин з Україною у форматі асоціації набуває такої особливої риси, як обов'язковість.

Відповідно до Додатку ХХХ до Глави 6 Розділу V Угоди про асоціацію з ЄС, Україна зобов'язана в регламентовані строки *наблизити* своє законодавство до трьох основоположних для сфери поводження з відходами директив ЄС — Директиви 2008/98/ЄС про відходи, Директиви

1999/31/ЄС про захоронення відходів і Директиви 2006/21/ЄС про поводження з відходами видобувних підприємств [6]. Разом з тим, як показує практика, таке наближення не завжди супроводжується визначенням істинного змісту та особливостей європейських правових принципів і підходів, а також відстеженням змін у праві ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам адаптації законодавства України про відходи до права ЄС присвячено праці О.О. Гулака, В.А. Зуєва, М.В. Федунь, К.В. Хлабистової та інших представників юридичної науки. Так, О.О. Гулак та К.В. Хлабистова розкрили зміст принципів поводження з відходами, закріплених законодавством ЄС, у контексті наближення до нього національного законодавства [7]. В.А. Зуєв, ґрунтуючись на нормах Директиви 2008/98/ЄС, запропонував положення щодо гармонізації господарсько-правового та еколого-правового регулювання у сфері поводження з відходами [8]. М.В. Федунь уточнила термінологічні аспекти відповідної адаптації [9] і визначила її окремі особливості на основі Угоди про асоціацію з ЄС [10].

Водночас, незважаючи на наявні здобутки, явище адаптації законодавства про відходи до права ЄС не досліджувалося з погляду концепції якості життя. До того ж, у роботах попередників не враховувалися нові правотворчі ініціативи у сфері поводження з відходами, що відображають поточний стан цієї адаптації.

Таким чином, тема цього дослідження є актуальною, а його **мета** — виявити окремі недоліки адаптації законодавства про відходи до права ЄС, що гальмують становлення нової якості життя, та обґрунтувати можливі шляхи усунення цих недоліків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ключовим підходом, який Україна повинна закласти в основу свого законодавства про відходи в порядку адаптації до права ЄС, є так звана «ієрархія дій з відходами». У зв'язку з цим постає питання про потенційне значення цього підходу для покращення екологічних та інших умов життя й діяльності на території України.

Ієрархію дій з відходами закріплено у ст. 4 Директиви 2008/98/ЄС як порядок визначення пріоритетів, що має застосовуватися у законодавстві та при формуванні й реалізації політики у відповідній сфері відносин. Цей порядок передбачає п'ять основних груп дій з відходами, кожна з яких займає власну позицію в ієрархії, а саме (послідовно від вищого до нижчого пріоритету): запобігання; підготовка до повторного використання; перероблення; інша утилізація, зокрема енергетична; видалення [11].

Запобіжні дії щодо відходів як найвища «сходинка» ієрархії включає заходи, здійснені до того, як речовина, матеріал або продукт стане відходами, що зменшують: 1) кількість відходів; 2) шкідливий вплив відходів на довкілля та здоров'я людини; 3) вміст небезпечних речовин у матеріалах і продуктах. Наступну позицію в ієрархії займає підготовка до повторного використання, яку становлять такі операції з утилізації, як перевірка, очистка чи ремонт, за допомогою яких продукти або їх компоненти, що стали відходами, готують для повторного використання без будь-якої іншої попередньої обробки. При цьому, за законодавством ЄС, повторно використовуватися можуть лише ті продукти, що вже не вважаються відходами. Своєю чергою, центральною ланкою в системі пріоритетів поводження з

відходами є їх перероблення, під яким розуміється операція з утилізації, шляхом якої відходи перетворюються на продукти, матеріали або речовини для первинної чи іншої мети. Операції з перероблення є «опорою» економіки вторинного ресурсокористування, що передбачає формування замкнених еколого-економічних циклів речовин і матеріалів. Далі за шкалою пріоритетності розташовуються операції з утилізації відходів, які не увійшли до двох попередніх позицій. Зокрема, до них належать вироблення з відходів енергії чи їх перероблення в матеріали, що будуть використовуватися як паливо, та зворотна засипка (застосування відходів, що не є небезпечними, для цілей рекультивациі на розкопаних ділянках або в інженерних цілях у ландшафтному дизайні). Зрештою, останньою «сходинкою» ієрархії дій з відходами є їх видалення, яке охоплює будь-які операції, що не можна віднести до утилізації (не задовольняють її критеріям), навіть якщо внаслідок їх проведення додатково отримується енергія чи відновлюються речовини. Типовими прикладами видалення відходів є їх захоронення на звалищах, розміщення на глибині у надрах, спалювання та ін. [11; 12, с. 34].

Окрім Угоди про асоціацію з ЄС та прийнятих на її виконання планів адаптації національного законодавства, запровадження в Україні ієрархії дій з відходами впливає з Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р. Головною метою цієї Стратегії є створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом запровадження системного підходу до поводження з відходами на державному та регіональному рівні, змен-

шення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки й повторного використання. При цьому досягнення наведеної мети окремо пов'язується із принципом ієрархії дій з відходами [5].

Визнання зазначеної ієрархії на рівні Стратегії має велике значення для реформування сфери поводження з відходами в Україні. Однак необхідно враховувати, що відповідний порядок дій є насамперед правовим інструментом, отже його введення потребує законодавчого опосередкування.

На теперішній час юридичне закріплення ієрархії дій з відходами пропонується у декількох проектах законів, спрямованих на імплементацію норм Директиви 2008/98/ЄС та заміну чинного Закону України «Про відходи». До них можна віднести проекти законів України: від 3 жовтня 2019 р. № 2207 «Про управління побутовими та іншими відходами», від 16 жовтня 2019 р. № 2207-1 «Про управління відходами» та від 17 жовтня 2019 р. № 2207-2 «Про відходи» (далі — проект закону про відходи). Два останні проекти є альтернативними стосовно першого.

Не вдаючись до суто термінологічних розбіжностей, потрібно відзначити, що проекти законів України «Про управління побутовими та іншими відходами» та «Про управління відходами» пропонують ідентичні положення щодо ієрархії дій з відходами (перший підхід), тоді як проект закону про відходи має певні відмінності (другий підхід).

Відповідно до першого підходу, підприємства, установи та організації, діяльність яких призводить до утворення відходів, повинні дотримуватись ієрархії дій з відходами такими способами: планувати та здійснювати

свою діяльність так, щоб запобігати утворенню або зменшувати обсяги відходів, їх негативний вплив на навколишнє природне середовище та здоров'я людини під час виробництва продукції, під час та після її використання; здійснювати утилізацію відходів, утворенню яких не вдалося запобігти, шляхом підготовки їх до повторного використання, перероблення або іншим чином; видаляти лише ті відходи, що непридатні з технологічних причин до перероблення чи інших операцій з утилізації [13; 14]. Будь-яких виключень із правила ієрархії, права на відступ від неї за певних умов не передбачено. Звідси зрозуміло, що відповідні проекти законів засновані на принципі *абсолютизації ієрархії*, її «жорсткого», беззаперечного дотримання.

Другий підхід до впровадження ієрархії дій з відходами є більш поміркованим. У проекті закону про відходи наголошено, що відповідна ієрархія має на меті захист навколишнього природного середовища та здоров'я людей від негативного впливу відходів, а також забезпечення ощадливого використання ресурсів. У рамках сприяння утилізації відходів на підприємства, установи та організації покладається обов'язок першочергового забезпечення їх підготовки до повторного використання або перероблення. Водночас, у разі недоцільності здійснення цих операцій з екологічних та економічних причин, дозволено проводити інші операції з утилізації [15]. При цьому для порядку ранжування інших операцій (наприклад, перероблення і видалення) подібних виключень не встановлено.

На протигагу окресленим законотворючим ініціативам, Директива 2008/98/ЄС є гнучкішою у плані надання можливості відступу від

суворого порядку підлеглості дій з відходами. Як випливає з ч. 2 ст. 4 цієї Директиви, при застосуванні відповідної ієрархії потрібно вживати заходів для заохочення варіантів, що забезпечують найкращий загальний екологічний результат. Для цього дозволено не поширювати ієрархію на конкретні потоки відходів, якщо це виправдано міркуваннями життєвого циклу стосовно загального впливу від утворення та поводження з цими відходами [11]. Тобто фактично у самій Директиві визнається, що досліджуваний правовий інструмент не завжди здатен слугувати екологічним цілям сталого розвитку. Зважаючи на це, існують певні застереження щодо його застосування.

У науковій літературі останніми роками з'являється дедалі більше критичних поглядів на досконалість чинної в ЄС ієрархії дій з відходами, її місце й значення у регулюванні відносин у сфері поводження з відходами, управління ресурсами, охорони довкілля і здоров'я людини.

Так, низка дослідників (G. Martinho, A. Pires, S. Rodrigues, J. Stegemann, S. Van Ewijk та ін.) дійшла висновку, що, незважаючи на роль ієрархії у визначенні практичних пріоритетів поводження з відходами як ресурсом та її внесок у попередження захоронення відходів, екологічні вигоди від неї є сумнівними. Зокрема, у плані мінімізації впливу на навколишнє середовище та використання природних ресурсів. Іноді запобіжні заходи та повторне використання відходів на одній стадії життєвого циклу продукту можуть призводити до утворення більшої кількості відходів на його подальших стадіях [16, с. 21; 17, с. 126]. Як наслідок, ієрархію дій з відходами доцільно використовувати на базі концепції життєвого циклу продукту, що

дозволить повніше врахувати можливі ризики для якості життя.

Як справедливо наголошує I. Williams, «сліпа» прихильність принципам ієрархії не завжди призводить до прийняття виважених рішень, зокрема у кінцевому підсумку до позитивного впливу на якість життя людей. Приміром, повсюдне запозичення цього інструменту мало наслідком різко негативне сприйняття захоронення відходів (схожа ситуація спостерігається в Україні, де Міністерство енергетики та захисту довкілля позиціонує захоронення відходів як таке, що завжди не відповідає екологічним нормативам [18]). Проте належне проектування та управління звалищами відходів залишається важливою складовою системи надійного й безпечного зберігання багатьох видів відходів, функцією якої є забезпечення здоров'я людей і якості середовища їх існування [19, с. 2]. В Україні, де захоронення ще довго буде домінуючим способом поводження з багатьма видами відходів, такий підхід заслуговує на увагу.

Отже, вплив ієрархії дій з відходами на екологічну обстановку, життя і здоров'я людей та управління ресурсами не є однозначним, до кінця вивченим і цілком передбачуваним. В окремих випадках застосування ієрархії є не лише технічно неможливим, але й недоцільним з погляду на її низьку екологічну результативність чи навіть ймовірні загрози екологічній безпеці. У зв'язку з цим її уведення в Україні потрібно здійснювати з розумним використанням *гнуцього підходу*, який забезпечуватиме можливість зміни встановленого ранжування дій з окремими видами відходів на користь кращого екологічного результату. При цьому при прийнятті рішення варто керуватися оцінкою всього життєвого

циклу продукту, а не лише стадії відходів.

Як передбачено Угодою про асоціацію з ЄС, важливим напрямом адаптації національного законодавства про відходи до Директиви 2008/98/ЄС є встановлення механізму повного покриття витрат на поводження з відходами згідно з принципом *розширеної відповідальності виробника* (далі – РВВ) [11]. Основна мета РВВ полягає у скороченні відходоутворення та зменшенні впливу відходів на здоров'я людини й довкілля, з огляду на що зазначена відповідальність потенційно здатна відігравати помітну роль у покращенні екологічних та інших характеристик якості життя.

За своєю природою РВВ є одним із спеціальних засобів реалізації еколого-правового принципу «забруднювач сплачує» та являє собою механізм перенесення тягаря витрат, зумовлених поводженням із специфічними потоками відходів (наприклад, відходами упаковки, відходами електричного та електронного обладнання, відпрацьованими батарейками й акумуляторами, мастилами та ін.), з їх безпосередніх виробників на фізичних та юридичних осіб, які на професійних засадах розробляють, виготовляють, переробляють, продають чи імпортують продукти, з яких утворилися вказані відходи [11]. Такі особи прирівнюються до виробників продуктів із покладенням на них розширеної відповідальності.

До основних обов'язків виробника продукту може входити прийняття від споживачів відходів, що лишилися після використання продуктів, а також подальше поводження з ними та виконання фінансових зобов'язань [11] перед організацією колективної відповідальності, у якій він бере участь. Наведені обов'язки, здійснення яких тягне несприятливі фінансові та інші

наслідки, спонукають виробника продукту вживати заходів, націлених на покращення якісних, безпекових та інших характеристик нової продукції (підвищення її технічної витривалості, забезпечення багатократного використання, завчасне пристосування до перероблення і т. д.).

Багатоманітність і поширення схем РВВ, що на практиці мають різні рівні екологічної, економічної й іншої ефективності, викликає необхідність посилення й конкретизації правових вимог до їх створення і функціонування. Керуючись цим, у 2018 р. Європейський Парламент та Рада ЄС прийняли Директиву 2018/251, що вносить зміни до Директиви 2008/98/ЄС. Однією з новел цієї Директиви стало встановлення *загальних мінімальних вимог* до вищезазначених схем.

Зокрема, такі вимоги зобов'язують державу: чітко визначити ролі та обов'язки всіх суб'єктів, залучених до схем РВВ; забезпечити наявність системи звітності для збору даних про продукти, розміщені на ринку і на які поширюється РВВ, а також даних про збір, утилізацію і видалення відходів, отриманих унаслідок визначення цих продуктів; стимулювати власників відходів доставляти свої відходи до систем роздільного збирання. Окремі блоки вимог стосуються: діяльності виробників продукту та організацій колективної відповідальності, що виконують розширені обов'язки від імені виробників; забезпечення відповідності фінансових внесків від виробників продукту їхнім обов'язкам, що впливають із РВВ. Передбачаються також і інші мінімальні вимоги до схем цієї відповідальності [20], спрямовані на підвищення їх ефективності у реалізації цілей законодавства про відходи.

Окреслені зміни у законодавстві ЄС не можуть бути проігноровані при

вдосконаленні законодавства України на засадах адаптації. Однак доволі часто адаптація є статичною стосовно прийнятої за основу редакції нормативно-правових актів ЄС (наприклад, на момент укладення міжнародної угоди або складення внутрішньодержавного плану адаптації). За такої організації цієї діяльності останні зміни в законодавстві ЄС не викликають відповідного правотворчого реагування.

Так, у проекті закону про відходи ідея встановлення мінімальних вимог до схем РВВ не отримала розвитку. З огляду на зміст і мету таких вимог, можна стверджувати, що їх відсутність завідомо знижуватиме роль РВВ як засобу економіко-правового забезпечення становлення нової якості життя. Виходячи з цього, у процесі адаптації пропонується враховувати загальні мінімальні вимоги до схем РВВ, але таке врахування не є тотожним текстуальному відтворенню норм права ЄС. Необхідно оцінити економічну ситуацію в країні, ступінь її технічної і правової готовності для того, щоб вірно визначити обсяг вимог, які можуть реально виконуватися й мати позитивний соціальний ефект уже на цьому етапі.

Висновки. Таким чином, вагомим фактором підвищення якості життя в Україні може бути адаптація законодавства про відходи до права ЄС, але лише в разі точного відображення змісту його норм, урахування мож-

ливих ризиків та наявних недоліків, а також належної уваги до змін у відповідному праві. Ці застереження повною мірою стосуються закріплення у законодавстві України положень, якими запроваджується ієрархія дій з відходами та РВВ.

Ієрархія дій з відходами як система пріоритетів у поводженні з ними, зафіксована у законодавстві ЄС, здатна сприяти не тільки підвищенню, але й зниженню якості життя в її екологічному та інших аспектах. У зв'язку з цим у наближенні національного законодавства до такої ієрархії потрібен гнучкий підхід, який дає змогу відступати від порядку пріоритетності дій з окремими видами відходів, керуючись концепцією життєвого циклу та метою досягнення кращого екологічного результату.

Статичний характер адаптації законодавства України про відходи, який не передбачає адекватного ситуації в Україні врахування змін у законодавстві ЄС, зменшує потенціал запозичених правових засобів у забезпеченні становлення нової якості життя. Грунтуючись на цьому, при доопрацюванні проекту закону про відходи необхідно зважати на загальні мінімальні вимоги до схем РВВ, встановлені в Директиві 2008/98/ЄС.

У подальших дослідженнях доцільно зосередитися на уточненні окремих позицій ієрархії дій з відходами та формуванні національних моделей РВВ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Pinto S., Lamincelli L. Mazzo A., Caldeira S., Martins J. K. Comfort, well-being and quality of life: Discussion of the differences and similarities among the concepts. *Porto Biomedical Journal*. 2017. № 2 (1). P. 6–12.
2. Третяк Н.М., Басова О.В., Горяїнова Н.В., Коваль А.І. та ін. Якість життя людини: сутність поняття. *Гематологія і переливання крові*. 2014. Вип. 37. С. 238–243.
3. Вимірювання якості життя в Україні: аналітична доповідь. Лібанова Е.М. та ін. Київ, 2013. 50 с.

4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
5. Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 р. № 820-р. *Офіційний вісник України*. 2017. № 94. Ст. 2859.
6. Угода про асоціацію між Україною, з однією сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27.06.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Ст. 2125.
7. Хлабистова К.В., Гулак О.О. Принципи управління відходами та ресурсами у країнах ЄС. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2019. № 5. С. 46–52.
8. Зуев В.А. Проблеми гармонізації господарсько-правового та еколого-правового регулювання у сфері поводження з відходами. *Правова позиція*. 2017. № 1 (18). С. 109–119.
9. Федунь М.В. Адаптація законодавства України до стандартів Європейського Союзу у сфері поводження з відходами. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*. 2014. Вип. 36. Ч. 2. С. 191–199.
10. Федунь М.В. Правове регулювання поводження з відходами згідно з Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2015. № 3. Т. 2. С. 124–126.
11. Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives. *Official Journal of the European Union*. 22.11.2008. L 312.
12. 12. Guidance on the interpretation of key provisions of Directive 2008/98/EC on waste / European Commission, Directorate-General Environment. 2012. 74 p.
13. Про управління побутовими та іншими відходами: проект закону України від 3 жовтня 2019 р. № 2207. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66998 (дата звернення: 12.12.2019).
14. Про управління відходами: проект закону України від 16 жовтня 2019 р. № 2207-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67094 (дата звернення: 12.12.2019).
15. Про відходи: проект закону України від 17 жовтня 2019 р. № 2207-2. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67116 (дата звернення: 12.12.2019).
16. Pires A., Martinho G., Rodrigues S., Gomes M.I. Prevention and Reuse: Waste Hierarchy Steps Before Waste Collection. *Sustainable Solid Waste Collection and Management*. 2018. P. 13–23.
17. Van Ewijk S., Stegemann J.A. Limitations of the waste hierarchy for achieving absolute reductions in material throughput. *Journal of Cleaner Production*. 2016. № 132. P. 122–128.
18. Управління відходами. Міністерство енергетики та захисту довкілля України. URL: <https://menr.gov.ua/timeline/Vidhodi-ta-nebezpechni-rechovini.html> (дата звернення: 12.12.2019).
19. Williams I. Forty years of the waste hierarchy. *Waste Management*. 2015. № 40. P. 1–2.
20. Directive (EU) 2018/851 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 amending Directive 2008/98/EC on waste. *Official Journal of the European Union*. 14.6.2018. L 150.

Трегуб А.А.

Адаптация законодательства об отходах к праву Европейского Союза в условиях становления нового качества жизни.

Аннотация. Статья посвящена анализу отдельных недостатков адаптации законодательства об отходах к праву ЕС в условиях становления нового качества жизни и обоснованию возможных путей устранения этих недостатков. Показано, что строгое соблюдение иерархии действий с отходами иногда может быть фактором снижения качества жизни. Учитывая это, сближение национального законодательства с отмеченной иерархией предлагается осуществлять на основе гибкого подхода. Особое внимание уделено проблеме статичности адаптации законодательства об отходах к праву ЕС. Обоснованы предложения по отражению в законодательстве Украины общих минимальных требований к схемам расширенной ответственности производителя, закрепленных в Директиве 2008/98/ЕС об отходах в 2018 г.

Ключевые слова: отходы, адаптация законодательства об отходах, качество жизни, проект закона, иерархия действий с отходами, расширенная ответственность производителя, общие минимальные требования.

O. Trehub

Adaptation of waste legislation to the European Union law under conditions of establishing a new quality of life.

Summary. The present paper concentrates on analyzing of the specific shortcomings in adaptation of waste legislation to the EU law under conditions of establishing a new quality of life and founding possible ways to remedy these shortcomings. It is shown that strict adherence to the waste hierarchy can sometimes be a factor in reducing the quality of life. In view of this, a flexible approach for the approximation of national legislation to the hierarchy is offered. Special attention is given to the static nature of adaptation of waste legislation to the EU law. Proposals to reflect in legislation of Ukraine the general minimum requirements for extended producer responsibility schemes established by Directive 2008/98/EC on waste in 2018 are substantiated.

Keywords: waste, adaptation of waste legislation, quality of life, draft law, waste hierarchy, extended producer responsibility, general minimum requirements.